

Samen onder een nieuw dak

Twee vmbo-scholen die kampten met een dalend leerlingenaantal, sportverenigingen op zoek naar sportfaciliteiten en buurtbewoners die buitenruimte misten. In de gemeente Delft werden de handen ineen geslagen om samen het beste voor iedereen te bereiken.

Dat werd de scholencombinatie Delfland.

De Delftse christelijke en openbare vmbo-scholen voor beroepsonderwijs werden geconfronteerd met hetzelfde probleem: een afnemende leerlingenprognose. Gerrit Kühne, locatiemanager van scholencombinatie Delfland, werkte al bij een van de voorgangers van de Scholencombinatie. “De vorige twee scholen waren gehuisvest in verouderde gebouwen met lange, anonieme gangen waarlangs lokalen lagen. Er waren te weinig leerlingen, niet door een dalende doelgroep of een slecht imago, maar doordat jonge gezinnen verhuisden naar nieuwbouwwijken buiten Delft. Daar lagen meer aantrekkelijke vmbo-scholen.”

Nieuwbouw voor samenwerking

“We moesten werken aan een verbeterd imago en het bieden van een veilig gevoel aan leerlingen. De gemeente Delft kwam met een bijna voorwaardelijk voorstel om de twee vmbo-scholen duurzaam samen te laten werken. Als dat zou lukken, zou een nieuwbouw onderwijsaccommodatie gerealiseerd worden.”

De christelijke en de openbare school gingen met elkaar in gesprek. Alleen

door samen te gaan, kregen de scholen voldoende leerlingen om een breed onderwijspakket te kunnen blijven aanbieden: techniek, verzorging, commercie en horeca. Al met al duurden de gesprekken vijf jaar om samenwerking tussen de twee scholen, de nieuwbouwwensen en het toekomstgerichte onderwijs goed uit te werken.

Dát er nieuwbouw moest komen, was geen punt van discussie. Samen met de gemeente Delft, eigenaar van de panden, stelden ze voorwaarden voor de nieuwbouw op. De gemeente wilde dat het nieuwe gebouw ook gebruikt kon worden door een grote Delftse basketbalvereniging en een badmintonvereniging. De buitenruimte van de school moest voor de buurt beschikbaar zijn.

Glazen wanden

Drie jaar geleden werd het schoolgebouw opgeleverd. Het ligt op een kleine 700 meter lopen van station Delft. Het gebouw valt op in een omgeving van drukke wegen, flatgebouwen uit de jaren zestig en dure nieuwbouwwoningen. Het is een mooi, nieuw, transparant gebouw. De entree ligt aan een open, stenen schoolplein en een kleine

buitensportvoorziening. Al lopend rondom de school zie je dat er praktijkruimtes zijn voor een winkel, een kapsalon en een restaurant: overdag open in het kader van het onderwijs en na schooltijd gesloten.

Binnen geeft Gerrit Kühne een rondleiding en vertelt hij dat veiligheid in het gebouw voorop staat: “De school bestaat daarom uit units: een unit voor eerste klassers, een unit voor de tweede klassers en een eigen unit voor ieder keuzeprofiel in de bovenbouw. Iedere unit heeft eigen ruimtes. Lokalen waarin leerlingen van diverse units les krijgen, hebben meerdere toegangsdeuren zodat ze vanuit de verschillende units toegankelijk zijn. De leerlingen hoeven dus niet over elkaars unit te lopen om het lokaal te bereiken. Tussen de leerlingruimtes en de lerarenkamers staan glazen wanden. Zo hebben personeelsleden goed zicht op wat er gebeurt in school. Dit verhoogt het gevoel van veiligheid.”

Een voorbeeld voor andere scholen, zegt het Rijk

Twee geldstromen, twee inspecties

Het Rijk vindt de samenwerking tussen de twee denominaties een interessant voorbeeld voor andere scholen, omdat het een oplossing kan zijn voor de exploitatie en het onderwijs van scholen die het moeilijk hebben. Maar tegelijkertijd is het lastig, want de opzet wijkt af van de reguliere wettelijke kaders. Leerlingen ervaren in de praktijk niet of ze op de christelijke of openbare vmbo zitten, maar toch is binnen één schoolgebouw sprake van twee BRIN-nummers, twee geldstromen en twee inspecties van het Rijk.

Het Rijk vraagt zich af: welke tafels en stoelen zijn van welke school?

En welke docent hoort bij welke school? De leerlingen moeten op basis van inschrijving verdeeld worden over beide scholen. Ouders die hun kind inschrijven, krijgen nu de mogelijkheid om hun voorkeur op te geven. Het personeelsbeleid, de bekostigingssystematiek en de meezeggenschapsraden waren apart georganiseerd, maar worden steeds meer op elkaar afgestemd.

Alleen samen konden de scholen een breed pakket aanbieden

School als verhuurbedrijf

Het is een bijzondere, maar qua regels ook ingewikkelde onderwijs-samenwerking. Daarnaast zijn er nog andere partijen die het gebouw gebruiken, namelijk de sportverenigingen. Het pand heeft één grote sporthal met een totale oppervlakte van vier sporthallen samen, meer

ruimte dan de scholen nodig hebben. De sporthal wordt in de avonden en weekenden gebruikt door stedelijke sportverenigingen: met verschuifbare wanden kan de sporthal opgedeeld worden in twee kleinere sportzalen. Zo wordt de sportvoorziening ook gescheiden van de directe onderwijsfunctie.

“De gemeente Delft heeft extra in deze sportfaciliteiten geïnvesteerd”, zegt Ad Holkers, procesmanager maatschappelijke voorzieningen bij de gemeente Delft. “Met de scholencombinatie is afgesproken dat ze als verhuurbedrijf fungeert en verhuurtarieven hanteert die overeenkomen met het gemeentelijke indoor tarievenbeleid. De scholencombinatie verzorgt de verhuur van de sportvoorzieningen.”

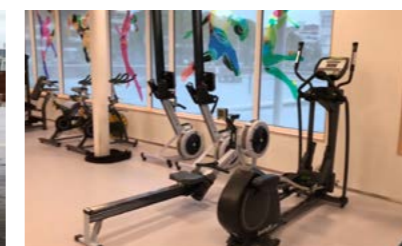
Met de sportverenigingen is afgesproken dat ze de sportzalen voor een periode van minimaal vijf jaar kunnen huren. De gemeente heeft de scholencombinatie gefaciliteerd bij het opstellen van de juridische afspraken met de sportverenigingen

en de fiscale aspecten die bij verhuur komen kijken. Huuropbrengsten bij de school worden gebruikt voor de schoonmaak, het onderhoud en het beheer. Uiteraard zijn er nog wel zaken die afstemming behoeven: de kantine oogt te schools voor een sportkantine en de tribune wordt vaak verschoven om goed zicht op sportwedstrijden te hebben.

Juridisch eigenaar

Ad Holkers: “De gemeente heeft het juridisch en economisch eigendom van het gebouw. Het schoolcomplex is niet notarieel overgedragen. Normaal gesproken ligt het eigendom bij een schoolbestuur, maar omdat er twee scholen gingen samenwerken, was het makkelijker om het gebouw in eigendom van de gemeente te houden.”

“De juristen van de gemeente hebben hiervoor een bijzondere privaatrechtelijke overeenkomst uitgedacht. De scholen hebben niet het juridisch eigendom, maar alle zaken die scholen volgens de onderwijswet als juridisch eigenaar moeten doen,

staan wel benoemd in de privaatrechtelijke overeenkomst. De scholen functioneren alsof er een notariële overdracht van het gebouw heeft plaatsgevonden.“

Troep opruimen

De gebiedsontwikkeling rondom de school heeft weinig groen en daarom wilde de gemeente dat het schoolplein en de kleine buitensportvoorziening met kunstgras na schooltijden beschikbaar zou zijn voor de buurt. De gemeente en de school hebben hierover goede en duurzame afspraken gemaakt, zowel op financieel gebied als wat de uitvoering betreft.

Buurtbewoners sporten nu op het voetbalveld

Buurtbewoners sporten nu vaak op het voetbalveldje. Op het plein hangen 's avonds veel skaters en jongeren rond, die soms zorgen voor overlast en troep, zoals lege flessen

drank. De gemeente betaalt de scholencombinatie de extra kosten voor de schoonmaak van de buitenruimte, en de scholencombinatie zorgt ervoor dat het wordt opgeruimd.

Locatiemanager Gerrit Kühne: “De onderwijs- en sportvoorzieningen zijn uitstekend en dat heeft een aantrekkelijke werking op huidige toekomstige leerlingen. De buurt kan gebruik maken van het voetbalveldje en de buitenruimte, en sportverenigingen hebben nu een mooie plek om te sporten.”

Openstellen voor de buurt

Er liggen nog kansen om een en ander verder te verbeteren. Ad Holkers: “Vooralsnog is via het bestemmingsplan ervoor gekozen het gebouw alleen te gebruiken voor onderwijsdoelen. De uitdaging is om de salon, de winkel, het restaurant en de aula ook verder open te stellen voor de buurt. Denk bijvoorbeeld het vertonen van films in de aula. Hoe ver je daarin kan gaan, moet de praktijk leren. Als activiteiten worden georganiseerd die commerciële partijen ook aanbieden, kan er sprake zijn van oneerlijke concurrentie.”

Gerrit Kühne ziet ook kansen in de nabijgelegen ontwikkellocatie van de gemeente. “Het zou mooi zijn als daar iets komt waar leerlingen stage kunnen lopen in het kader van het vmbo-onderwijs, bijvoorbeeld zorg voor senioren.” De gemeente is er al mee bezig: binnen afzienbare tijd wordt in de directe nabijheid van de school een zorgcentrum gerealiseerd.

Bekijk de video van Bouwstenen over Delfland

De frisse school

Fris is een wat archaïsch woord. “Wat ben je toch weer een frisse jongen”, zei mijn moeder altijd als ik net uit de wastobbe kwam. Wat een frisse kleuren heb je toch in de lente.

Een frisse school dus. Nou dat gaat het worden de komende tijd. Alle ramen en deuren open om te luchten. Het zal een frisse boel worden.

Gelukkig hebben we dan onze minister van Onderwijs die met frisse uitspraken komt in een interview in de NRC van een paar weken geleden. Zo liet de minister weten dat onze netelige positie op de PISA-ranglijsten te wijten is aan het feit dat leerlingen zomaar wat invullen bij de vragen omdat ze er geen cijfer voor krijgen. Voorwaar de frisse wind is de minister in zijn bol geslagen. Op die manier kunnen we alles wat lelijk is wegedeneren. Er is te weinig geld voor onderwijs. Dat komt omdat er te weinig prijzen zijn voor innovatieve ideeën. Ik hoor u denken: dat slaat toch nergens op. Nee, dat klopt. Ik lijk de minister wel.

Dan een ander, naar mijn eenvoudige mening, waanidee. Passend Onderwijs gaat nu goed van de grond komen volgens Slob. Want: we hebben iedereen gehoord. Ach gut: wat een vertrouwen, wat een naïviteit. Hoewel, je zou natuurlijk kunnen redeneren dat het een frisse blik is. En dan zijn we weer bij het begin. De frisse school. Een gebouw waar de lucht vers is, waar de lokalen ruim zijn, waar leerlingen zich op een natuurlijke manier kunnen bewegen. Een plek waar ze graag zijn. Ze zijn er. Natuurlijk. Maar ze zijn er veel te weinig. Misschien moet er eens met een frisse blik gekeken worden. Maak mij minister van onderwijs en mijn moeder zou trots zijn geweest op haar frisse jongen. Toch?

Nico Rosenbaum

Directeur
VSO Berg en Bosch College Bilthoven.

Wat ben je toch weer een frisse jongen